

Yksityisten sote - palveluntuottajien infotilaisuus

12.6.2024

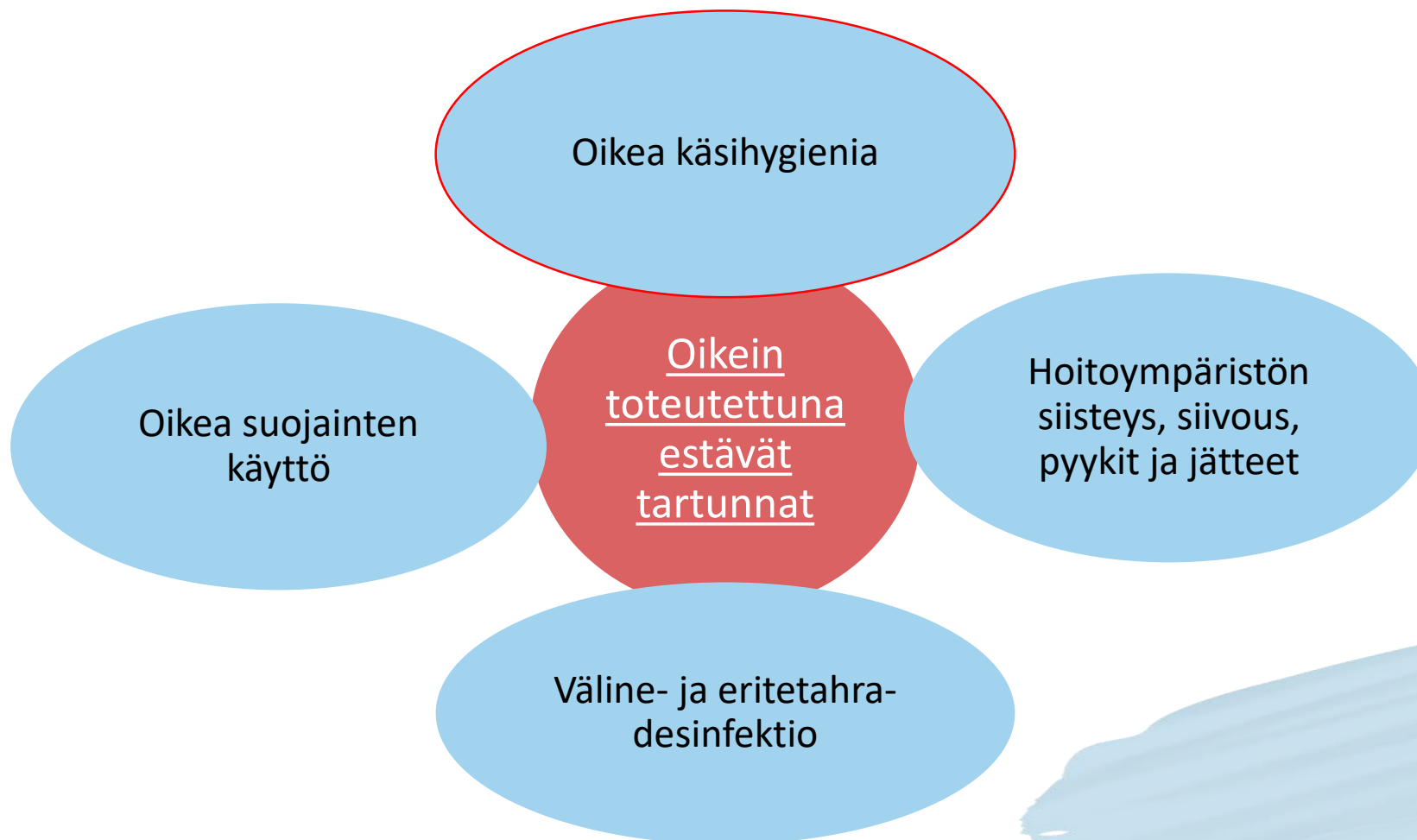
Tartuntatautihoitaja Kirsi Korkeakangas Soiten infektioidentorjuntayksikkö

Infektioiden torjuntaan liittyvät käytännöt

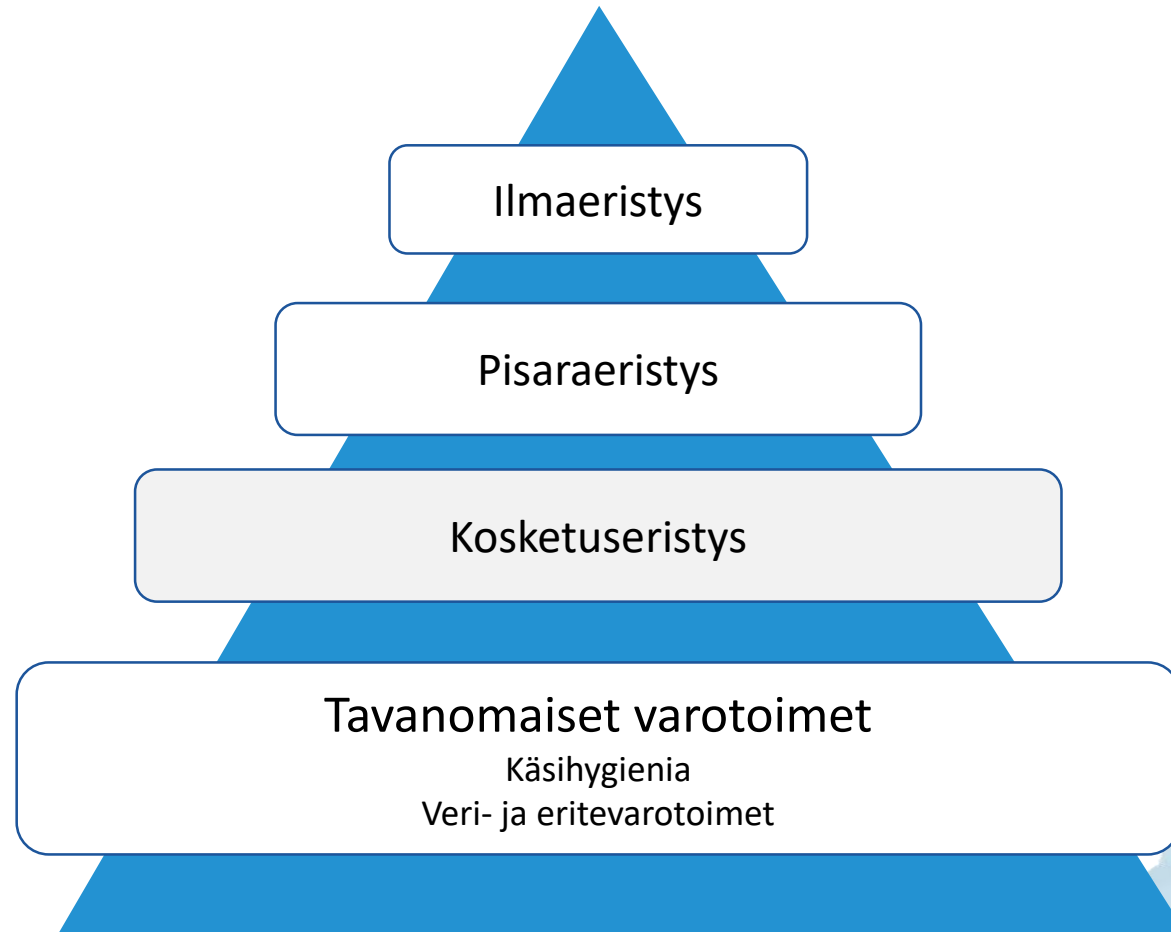
Infektioidentorjuntayksikkö

- infektioidentorjunta@soite.fi
- **Infektioylilääkäri**
 - Marko Rahkonen
- **Infektiolääkäri**
 - Arto Nieminen, ti-to
- **Hygieniahoitajat:**
 - P. 040-804 2150
 - Henkilökunnan ohjaus/opetus hygieniasioissa.
 - Hoitoon liittyvien infektioiden seuranta ja torjuminen
- **Tartuntatautihoitajat:**
 - Suvi Rekilä 50% työaika
 - Kirsi Korkeakangas
 - P. 0400-145524
 - Rokotuksiin liittyvät asiat
 - Tartuntataudit, epidemiaselvitykset
 - Ohjeiden laatiminen
- **Sairaanhoitaja:**
 - Sari Maunula
 - Seksitaudit OmaOlo, Omahoito
 - Koronaan liittyvät asiat
 - Lintuinfluenssaan liittyvät asiat
 - Tilastot
 - P. 040-8042781

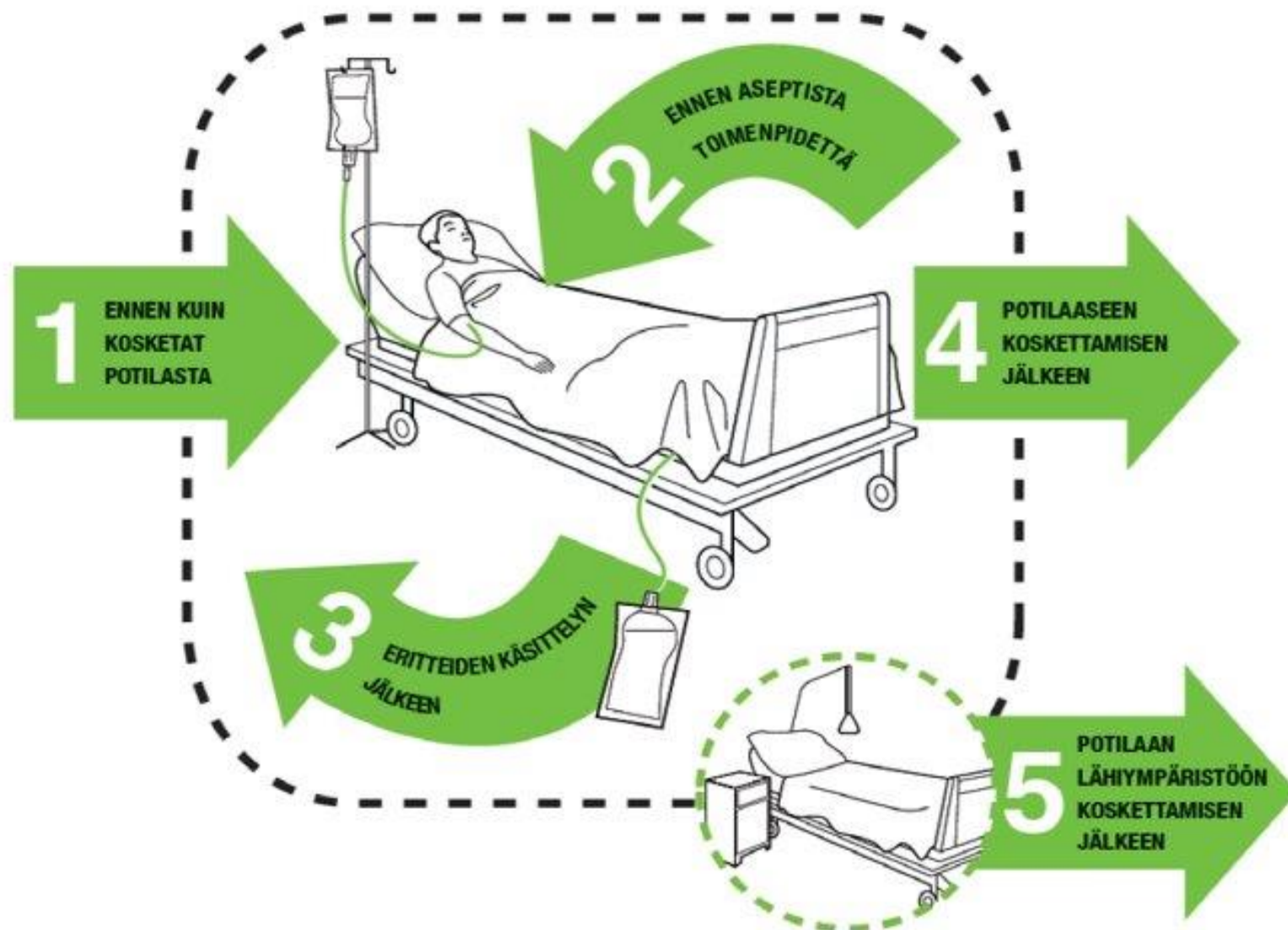
Tavanomaiset varotoimet aina jokaisen potilaan kohdalla

Varotoimiluokat

Viisi muistisääntöä hyvään KÄSIHYGIENIAAN

Ammattilaisen kädet ovat koruttomat

ROKOTTAMINEN Soiten turvallinen lääkehoito, s. 116

Rokottamista ohjaa tartuntatautilaki (1227/2016, luku 5 Rokotukset) sekä Sosiaali- ja terveysministeriön asetus rokotuksista (149/2017). Rokotuksilla pyritään suojaamaan väestöä tartuntataudeilta sekä niihin liittyviltä jälkitaudeilta, vammautumiselta ja kuolemantapauksilta. Asiakkaalle kansallisen rokotusohjelman rokotteet ovat maksuttomia, samoin kuin niihin liittyvät käynnit. Kansallisen rokotusohjelman ulkopuoliset rokotukset asiakas hankkii itse lääkärin kirjoittamalla reseptillä. Lisäksi Soite tarjoaa vakavalle taudille alttiille riskiryhmäläisille pneumokokkrokotteen sekä muita sovittuja riskiryhmien (esim. elinsiirto, pernanpoisto) tarvitsemia rokotuksia osana hoitoa. **Soitessa noudatetaan THL:n ohjeita** (jotka saattavat poiketa valmistajan ohjeista) rokotusten annostelussa, aikataulussa ja vasta-aiheiden osalta.

Soiten rokotuksista vastaavan lääkärin suosituksesta **yksikössä on huolehdittava, että potilaan rokotusohjelma on ajan tasalla**, esim. kansallisen rokotusohjelman mukaan kaikilla pitää olla jäykkäkouristusrokotus voimassa ikään katsomatta. Aikuisten kurkkumätä-jäykkäkouristusrokote (dT) - THL Pernanpoistopotilaiden rokotusten ajan tasalla pitäminen kuuluu myös yksikön huolehdittaviin. Samoin **potilaalle on tarjottava mahdollisuus saada omakustanteisesti rokotteita, joista hän terveydentilansa huomioiden voi hyötyä**, esim. pneumokokki ja vyöruusu-rokotteet.

Asiakkaiden perusrokotukset

- Kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset kaikille aikuisille
 - **dT** (kurkkumätä-jäykkäkouristusrokote)
 - 25v (dtap), 45v ja 65v ja **yli 65v 10 v välein**
 - MPR
 - Suoja joko sairastettujen tautien tai kaksi MPR-rokoteannosta
 - Ennen v. 1970 syntyneistä suurin osa sairastanut
 - v. -65-75-syntyneillä suoja voi olla puutteellinen, etenkin naisilla

Asiakkaiden perusrokotukset

- Kansallisen rokotusohjelman rokotukset **Riskiryhmiin kuuluville**
 - **Influenssarokote** vuosittain
 - **Koronarokote** THL:n ohjeen mukaan (todennäköisesti vuosittain)
 - **Pneumokokkirokotukset** (PCV)
 - Kantasolusiirron saaneille
 - Alle 75-v vaikeaa munuaissairautta sairastaville (GFR <30)
 - Alle 75-v voimakkaasti immuunipuutteisille
 - 65-84v astmaa tai keuhkohtaumatautia (COPD) sairastaville

Rokotukset osana potilaan hyvää hoitoa

[Kansallisen rokotusohjelman](#) ulkopuolelle jäävien riskiryhmiin kuuluvien potilaiden rokottaminen kuuluu osana perussairauden hyvää hoitoa ja alla kuvatun mukaiset rokotteet annetaan hyvinvointialueen (HVA) kustantamana. Rokotteet tilataan sairaala-apteekista (maksullinen vaihtoehto).

Ennen rokotuspäätöstä tarkistetaan, potilaan aiemmin saadut rokotukset. Jos potilaan suoja rokotettavaa tautia vastaan on kunnossa, ei uutta rokotetta anneta.

Pneumokokkirokotus PCV20 (Apexxnar) (5-18v Prevenar13)

(jos potilas on saanut aiemmin Prevenar-, Vaxneuvance- tai Apexxnar-rokotteen, uutta rokotetta ei anneta)

- ennen biologisten hoitojen aloitusta (etenkin rituksimabi)
- pernanpoistopotilaat
- HIV-potilaat
- 1 annos, tehosteannosta ei tarvita

Vyöruusurokote (Shingrix)

- Allogeenisen ja autologisen kantasolusiirron saaneille (2 v kuluessa siirrosta)
- 2 annosta aikataululla 0 ja 1-2 kk

Hepatiitti-B-rokote (Engerix-B 20µg/ml, 1ml)

- Lääkärin harkinnan mukaan ennen biologisia hoitoja (etenkin rituximabi)
- 3 annosta aikataululla, kts. [erillinen ohje](#)

Tarvittava rokote suositellaan annettavaksi potilaan hoidon yhteydessä hoitavassa yksikössä lääkärin riskiarvion perusteella.

Ohjeisto hyväksytty lääkeneuvottelukunnassa 7.2.2024.

Marko Rahkonen
Infektioylilääkäri

Katja Virta
Johtajaylilääkäri

Lisätietoja:

Soiten infektioidentorjuntayksikkö, tartuntatautihoitaja 0400-145524, infektioidentorjunta@soite.fi

Erityisryhmien rokotukset

Esimerkkejä erityisryhmistä, joille yleensä tehdään oma rokotussuunnitelma, Soitessa nämä suunnitelmat tekee yleensä infektioiden torjuntayksikkö. Rokotukset voidaan toteuttaa potilaalle myös muissa yksiköissä. Etenkin ns. **tehosteet** tärkeä huomioida esim. kotihoidossa, tai Tapa:ssa

- Pernanpoistopotilaat
- Kantasolusiirtopotilaat
 - Perusrokotukset uusitaan THL:n ohjeen mukaan; autologinen kss/allogeeninen kss
- Elinsiirtopotilaat
- Immuunipuutteiset

Muut mahdolliset potilaalle suositeltavat rokotukset

- Potilaalle suositeltavat, omakustanteiset rokotukset
 - Potilaille on tarjottava mahdollisuus rokottautua omakustanteisesti, jos hän ei ole oikeutettu kansallisen rokotusohjelman mukaisiin tai hoitavan tahon kustantamiin rokotuksiin
 - Esimerkkejä:
 - Pneumokokkirokotteet
 - Vyöruusu-rokotteet
 - RSV-rokotteet
 - (Matkailijan rokotteet)

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön rokotukset

- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön rokotukset ovat osa työ- ja potilasturvallisuutta ja laadukasta toimintaa.
 - Työnantaja on velvollinen suojaamaan työntekijää työtehtäviin liittyviltä biologisilta vaaroilta (738/2002 ja 933/2017). Työtehtäviin tai työmatkoihin liittyvä suojatarve arvioidaan työterveyshuollossa. Työnantaja kustantaa työntekijöilleen ne rokotukset, joilla työntekijää suojataan työstä johtuvilta vaaroilta.
- Tartuntatautilain (1227/2016) mukaan työnantajan on syytä huolehtia siitä, että tartuntatautien vakaville seurauksille alttiita potilaita tai asiakkaita hoitavilla työntekijöillä ja työharjoittelussa olevilla opiskelijoilla on pykälän 48 mukainen suoja.
- Tartuntatautien vakaville seurauksille alttiita ovat esimerkiksi
 - potilaat, joiden puolustusjärjestelmä on merkittävästi heikentynyt sairauden tai sen hoidon takia
 - alle yksivuotiaat
 - 65 vuotta täyttäneet
 - raskaana olevat.
- Tartuntatautien vakaville seurauksille alttiiden parissa työskentelevällä tulee olla
 - rokotuksen tai sairastetun taudin antama suoja tuhkarokkoa ja vesirokkoa vastaan
 - rokotuksen antama suoja influenssaa vastaan
 - imeväisikäisiä jatkuvasti hoitavilla rokotuksen antama suoja hinkuyskää vastaan.

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön rokotukset

Hepatiitti B -rokotukset

- Työssä saadut hepatiitti B -tartunnat ovat Suomessa erittäin harvinaisia.
- Tietyissä työtehtävissä on mahdollista altistua hepatiitti B-virukselle keskimääräistä enemmän.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijä tarvitsee hepatiitti B-rokotuksen, jos hän voi työssään altistua verelle.
 - Altistumisriski arvioidaan työterveyshuollossa.
 - Työnantaja kustantaa hepatiitti B-rokotukset sellaiselle työntekijälle, joka ei ole ennestään immuuni.

Tuberkuloosiin liittyvät terveystarkastukset | Työterveyslaitos (ttl.fi)

Tartuntatautilain pykälän 55 mukaiset tarkastukset sotealan ja varhaiskasvatuksen työntekijöille ja harjoittelijoille ennen töiden aloittamista

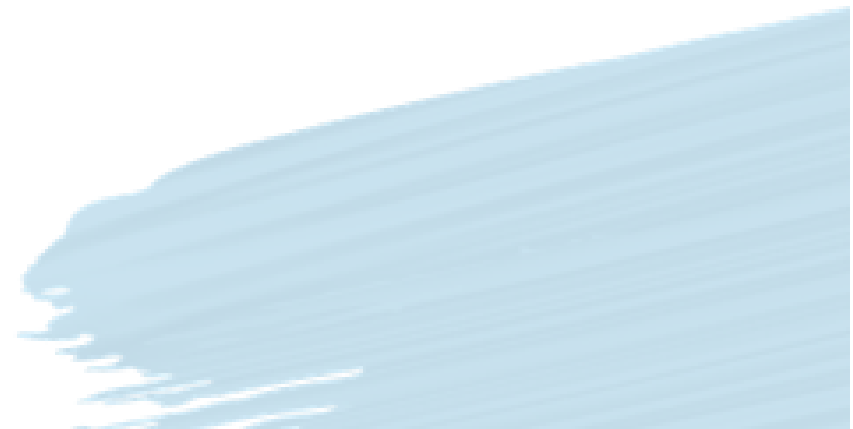
- **Peruste:** työntekijän tarttuva tuberkuloosi aiheuttaisi vakavia seuraamuksia hoidettaville henkilöille.
- **Työnantajan vastuulla** on vaatia ennen töiden aloittamista työntekijältä ja harjoittelijalta luotettava selvitys siitä, ettei tämä sairasta hengityselinten tuberkuloosia, jos on perusteltu syy epäillä hänen sairastavan hengityselinten tuberkuloosia.
 - [Tartuntatautilaki 1227/2016 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)
- Koskee työntekijöitä ja harjoittelijoita, jotka **toimivat sellaisissa tehtävissä, joissa tuberkuloosin leviämisen seuraukset ovat tavanomaista vakavammat:**
 - sosiaalihuollon tai terveydenhuollon toimintayksiköissä
 - alle kouluikäisten lasten hoitotehtävissä.

Tuberkuloosiin liittyvät terveystarkastukset

- Tarkastukset ovat tarpeellisia työntekijöille ja harjoittelijoille, jotka työskentelevät useammin kuin satunnaisesti samoissa huonetiloissa ja voivat mahdollisesti olla lähietäisyydellä hoidettavista lapsista, vanhuksista tai sairaista. Koskevat myös kotihoidossa työskenteleviä.
- **Tarkastukset tehdään:**
 - ennen töiden aloittamista
 - työ- tai harjoittelusuhteen aikana, jos työntekijällä esiintyy tuberkuloosiin viittaavia oireita, esimerkiksi yli kolme (3) viikkoa jatkunutta yskää tai työntekijä on pitkäaikaisesti tai toistuvasti matkustellut tuberkuloosin riskimaissa tai työntekijällä ilmenee muu erityinen altistuminen tuberkuloosille

Terveystarkastukset töissä, joissa sairastunut työntekijä on erityinen riski työympäristössään

- Selvitys tulee tehdä ennen uuden työtehtävän aloittamista, jos edellisestä tarkastuksesta on kulunut yli 2 vuotta
- Kyselyt löytyvät suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi.
- [Tuberkuloosiin liittyvät terveystarkastukset | Työterveyslaitos \(ttl.fi\)](#)

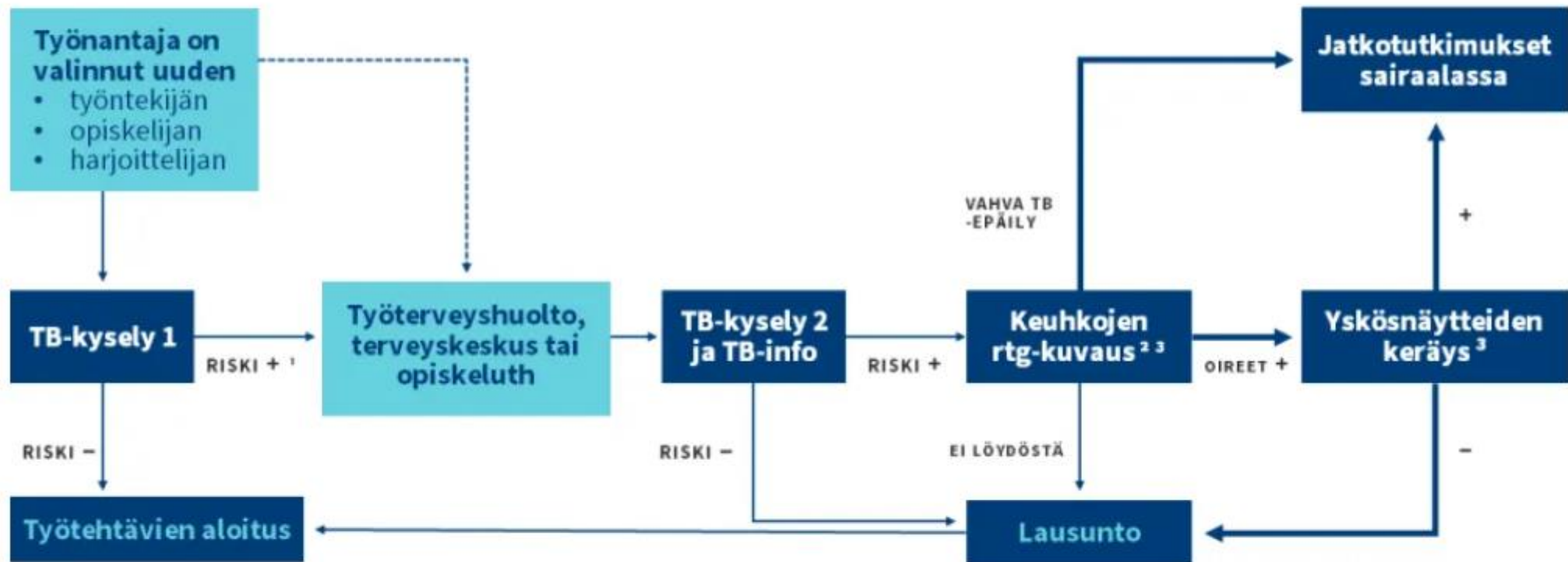
Tuberkuloosiin liittyvät terveystarkastukset

- Tarkastusta ei kuitenkaan tarvita, mikäli henkilö esittää kahden (2) vuoden sisällä laaditun terveystarkastuslausunnon siitä, ettei hän sairasta hengityselinten tuberkuloosia eikä hänellä ole tuberkuloosiin viittavia hengitysteiden oireita.
- Selvityksen toteuttaminen on työnantajan vastuulla. Työterveyshuollon on tärkeää tiedottaa työnantajia tästä vastuusta.
- Velvoite on huomioitava myös työvoimaa vuokratessa tai sitä hankittaessa yksityisiltä palveluntuottajilta sekä valittaessa harjoittelijoita työpaikalle.
- Opiskelijoiden tarkastukset suositellaan tehtäväksi opiskelijaterveydenhuollossa.

Tuberkuloosiin liittyvät terveystarkastukset

- Selvitys on vaadittava myös harjoittelijoilta ja muilta vastaavilta henkilöiltä, jotka toimivat työpaikalla ilman palvelussuhdetta.
- Selvitys tulee tehdä ennen uuden työtehtävän aloittamista, jos edellisestä tarkastuksesta on kulunut yli 2 vuotta
- Selvitys koskee henkilöitä, jotka toimivat sosiaalihuollon tai terveydenhuollon toimintayksiköissä tai alle kouluikäisten lasten hoitotehtävissä. Selvitys tehdään henkilöille, jotka ovat syntyneet, oleskelleet vähintään 12 kuukautta tai työskennelleet terveydenhuollossa vähintään 3 kuukautta TB-riskimaassa.
 - Samoin selvitys tehdään, jos henkilö on hoitanut missä tahansa maassa tuberkuloosipotilaita tai ollut lähikontaktissa tartuttavaan keuhkotuberkuloosipotilaaseen.

Toimintamallin kaavio: pykälän 55 mukaisten tarkastusten suorittaminen työntekijöille

¹ Jos oireeton henkilö esittää lausunnon kahden vuoden sisällä tehdystä tarkastuksesta, uutta tarkastusta ei tarvita.

² Raskaana oleville oireettomille henkilöille tehdään kuvaus raskauden viimeisen kolmanneksen aikana.

³ Tarvittaessa konsultoidaan keuhko- tai infektiolääkärin konsultaatiojatkotoimista ja siitä voiko henkilö aloittaa työn.

Kiitos!

Voimmeko olla yhteydessä?
Hyvin voimme.

Kirsi Korkeakangas

tartuntatautihoitaja, Soite infektioidentorjuntayksikkö

0400-145524

kirsi.korkeakangas@soite.fi

www.soite.fi